

20. 04. 2022

Nedeljski dnevnik

Stran/Termin: 5

Naslov: Milijon bi dal za otroke in starostnike

Naklada: 97.647,00

Avtor: Katja Petrovec

Površina/Trajanje: 870,82

Rubrika/Oddaja: POVABLJENI STE NA KAVO

Žanr: INTERVJU

Gesla: MREŽA RUK

Povabljeni ste na kavo

Dr. Uroš Ocepek,

učitelj na Srednji tehniški in poklicni šoli Trbovlje

Dr. Uroš Ocepek v kabinetu, kjer hrani spomine na svoje dijake in tudi misel, ki jim jo vedno pove – žalibog, ker življenje ni pravljica. / Foto: Katja Petrovec

Milijon bi dal za otroke in starostnike

Poteguje se za milijon dolarjev, ki bi jih namenil za tehnologijo najmlajšim in najstarejšim – Rad je drugačen, zato se prelevi tudi v pokemona

Katja Petrovec

Uroš Ocepek je pred kratkim postal tisti učitelj, ki v svojem poklicu najbolj premika meje in dela družbo boljše. Postal je naj slovenski učitelj in bo letošnje jesen kot drugi slovenski učitelj zastopal Slovenijo na svetovnem izboru Global Teacher Prize. Gre za prestižno tekmovanje, ki zmagovalcu prinese milijon dolarjev. Toda Uroš, ki že deveto leto poučuje na Srednji tehniški in poklicni šoli Trbovlje, se ob tem le prešerno nasmeje. Zasavcu, rojenemu v delavski družini, bolj kot milijoni pomenijo zvedavi obrazi njegovih dijakov in njihova prihodnost. Laboratorij, ki so ga naredili sami in v katerem preživijo ure in ure ter izumljajo inovacije. Ideje, kako narediti pouk inovativnejši in zabavnejši. Nasmehi, ko pride v šolo oblečen v pokemona, pristnost in iskrenost, s katerima ostajajo povezani tudi potem, ko se njihove poti razidejo. Na steni kabineta ima obešene fotografije svojih dijakov, različne spomine in številne razglednice, ki mu jih pošiljajo z vseh koncev sveta. Nekateri mu pozdrave pošljejo

zapisane v kodah, da doktor računalništva ob branju še malce razmiga sirove celice, drugi so raje duhoviti. Toda vse kažejo na močne vezi, ki mu jih je uspelo stkati, čeprav velja za strogega profesorja.

Zanimive in inovativne pristope k poučevanju imate. Oblekli ste se se že v pokemona Pikachuja. Je to tista češnja na vrhu torte pri poučevanju ali ključno, da dijaki spremljajo pouk?

»Danes so generacije drugačne od tistih, ki jim pripadava midva ali naši starši. Seveda so otroci radovedni in jih vse zanima, a pomembno je, da so slišani, ker imajo potem večjo motivacijo. Zaupajo mi težave in življenjske zgodbe. S tem se zgradi odnos. Čeprav je učitelj nekako nad dijaki in učenci, je pomembnejše to, da vzame učenca kot sebi enakovrednega.«

Vam danes še rečejo gospod učitelj?

»Ne, rečejo mi profesor ali učitelj, ne kompliciram. V resnici bi tako ali tako morali biti vsi učitelji po nazivu, ne glede na to, na kateri stopnji izobraževanja smo.«

Kaj bi naredili, če bi prejeli milijon dolarjev, kot jih prejme zmagovalec tekmovanja?

»Haha. Nimam se za materialista, ker bi bil sicer kje drugje, saj so mi že ponujali različne možnosti v gospodarstvu. Ostal bi v izobraževanju, bi pa morda poskusil kakšno drugo funkcijo. Zagotovo bi denar uporabil za tehnologijo, to bi potem dal otrokom. Naše šole, govorim bolj za poklicne in strokovne šole, so sicer opremljene, a še vedno minimalno. Dijaki nimajo izkušenj s sodobno tehnologijo, temveč bolj kot ne z zastarelo. Pred kratkim sem bil na Norveškem, kjer na vsakem koraku poudarjajo, da denar ni problem, imajo pa preveč študentov in učitelji ne zmorejo imeti naprednejšega pouka, zato imajo poenostavljene načine podajanja snovi. Na naši šoli pa delamo z virtualno resničnostjo, z obogateno resničnostjo, toda to dobimo zastonj, najdemo neko podjetje ali donatorja. Naredili smo inovacijo, BCI-slikarja, kjer lahko slikate z mislimi na digitalno platno. Če se ne bi povežali z Delavskim domom Trbovlje in laboratorijem **RUK**, tega dijakom ne bi mogli omogočiti, pa je to tehnologija,

ki je danes aktualna. Od ministrstva tega ne dobimo.«

Marsikdo bi šel za milijon dolarjev uživati. Od kod ta občutek za družbeno delovanje in dobro?

»Veliko je odvisno od vzgoje, prihajam iz delavske družine, kjer ni bilo mogoče vedno dobiti vsega. Hkrati pa je ogromno tudi genetike. Moji predniki so morali, ker niso imeli vedno denarja, inovirati. Oče je bil električar in si je velikokrat sam izdelal pripomočke, ko so bile maskare, smo vedno improvizirali. Ta ustvarjalnost je v celotnem spektru prednikov in tudi v meni. Ker sem ljubiteljski redoslovec, sem tudi ugotovil, da so imeli moji predniki kar nekaj težav, da so obstali in se ohranili ter da sem danes živ tudi jaz. Zdi se mi, da moram to vrniti okolju.«

Od kod zanimanje za redoslovje? Odkrili ste menda 7200 sorodnikov.

»Vedno me je zanimalo, kdo so moji predniki in od kod prihajam. Nekateri priimki so mi zveneli bolj nemško in se mi je zdelo zanimivo to raziskati. Najprej sem naredil DNK-test in dobil podatek, da imam 22 odstotkov genoma podobnega Skandinavcem. Nato sem se srečal z gospodom, s katerim imava skupen precejšen delež DNK. Povezal me je z mojo učiteljico gospodinjstva Nado Brezovar, ki je vse matične knjige iz Zagorja prepisala na računalnik. Ker je vedela, da sem računalničar, se je domislila, da bi naredila prvo družinsko drevo občine, občine Zagorje ob Savi. Trenutno imamo v bazi več kot 300.000 posameznikov, drevo pa je javno dostopno. Na podlagi tega lahko računalnik najde povezave z vsemi, ki jih imamo v bazi. Sam imam 10.000 oddaljenih sorodnikov.«

Je kateri zanimiv?

»Da, veliko. A nočem biti preveč komercialen. Če bi vedeli, koliko smo Zasavci in Slovenci povezani, bi se bolj cenili.«

Ponujali so vam druge službe, a vi vztrajate na šoli. So kaj razočarani, ko jih zavrnete?

»Da, toda v gospodarstvu se ne vidim, ker mi šola daje svobodo in sem lahko ustvarjalen. Veliko različnih stvari počnem, ker sem radoveden in si dam vsako leto nov osebni izziv na področju računalništva ali izven tega, morda v genetiki ali redoslovju, kot pred leti. To želim predati dijakom, marsikoga zanima in potem ustvarimo kakšen nov, odmeven projekt. Na šoli imamo pet dijakov s statusom

inovatorja. Ta fleksibilnost in svoboda pri dodajanju novih vsebin me drži v šolstvu. Kreativnosti, ki jo imam tu, v gospodarstvu ne bi mogel tako izkoristiti, sploh ne v prvih letih zaposlitve, ker bi se moral najprej dokazati.«

Zanimivo, ogromno učiteljev tarna, da šolski načrti ne dopuščajo svobode in da jih omejujejo.

»S tem se ne strinjam. Mnogo kolegov se sprašuje, kako lahko dosegam več učnih ciljev v nekem šolskem letu, kako lahko dajem dijakom take projekte pri programiranju, kot je izdelovanje računalniške igre v drugem letniku. Mnogo učiteljev uči, upam, da mi ne bodo zamerili, po principu iz časa Marije Terezije. Kar pomeni frontalno in poglobljeno vsak učni cilj posebej, marsikdo pa ne izkoristi možnosti, da bi z različnimi aktivnostmi opravil več ciljev hkrati. Prej sem vam pokazal laboratorij. Boljših dijakov ni pri mojih urah, ampak so v laboratoriju, kjer se ukvarjajo z dvakrat ali trikrat težjim problemom, kot bi se pri moji uri. Oni bodo bistveno presegle učne cilje v učnem načrtu. Marsikdo se kot pijanec plota drži učnega načrta, a hkrati je to le ogrodje za katero koli zgodbo.«

Zakaj vas ni strah iti iz okvirjev?

»Ker sem bil vedno navajen biti drugačen. Nisem čredni tip človeka. Rad sem drugačen, rad presenetim dijake, da niso vedno prepričani, kaj jih čaka tisto učno uro. Tako jih motiviram. Dijaki in učenci hitro padejo v rutino – in ko je zadeva vsak teden enaka, ni več dražljaja in motivacije. Marsikdo je že izgubil iskrico v očeh, ko pride v prvi letnik, zato jim z različnimi aktivnostmi poskušam znova 'prižgati' zanimanje.«

»Rad sem drugačen, rad presenetim dijake, da niso vedno prepričani, kaj jih čaka tisto učno uro. Tako jih motiviram. Dijaki in učenci hitro padejo v rutino – in ko je zadeva vsak teden enaka, ni več dražljaja in motivacije. Marsikdo je že izgubil iskrico v očeh, ko pride v prvi letnik, zato jim z različnimi aktivnostmi poskušam znova 'prižgati' zanimanje.«

Je težko biti drugačen?

»V prid vsemu so leta. Ko prideš v trideseta, kjer sem trenutno, se lažje sprejmeš. Kot otrok sem se v osnovni šoli soočal z govorno napako. Takrat se obremenjuješ, kaj si bo mislila okolica, kako boš prikrl določene stvari. Kasneje se sprejmeš.«

Ste eden redkih doktorjev na srednjih šolah. Vabili so vas tudi na fakulteto.

»Čedalje več nas je, a mislim, da sem iz računalništva res edini. Ker sem predčasno diplomiral, vpisal sem dvopredmetni študij matematike in računalništva na pedagoški fakulteti v Ljubljani, so mi na fakulteti nakazali, da bi bilo pametno iti na doktorat, ne nazadnje bodo iskali asistenta. In sem vpisal doktorat iz računalništva. Nato je prišla recesija, denarja ni bilo in so mi povedali, da ne bom dobil zaposlitve. Doktorat sem si plačal sam in konec prvega letnika celo razmišljal, da bi študij opustil, ker nisem imel denarja. A sem dobil evropsko štipendijo in si pokrili celotno šolnino, sicer verjetno ne bi dokončal.«

Kot otrok ste želeli postati župan občine Zagorje. Kaj bi spremenili, če bi postali župan?

»Uh ... (razmislek). V Zasavje bi pripeljal več sodobne tehnologije in poskrbel za boljši vsakdan vseh. Veste, tisto z milijon dolarji ... Ne bi jih dal le za tehnologijo v šolstvu, ampak tudi za tehnologijo v domovih za ostarele. Danes vsi govorimo o digitalizaciji našega življenja, a pozabljamo na starostnike, ker običajno ljudje nimajo potrpljenja, da bi jih naučili stvari za digitalno življenje. Z veseljem sem starega očeta naučil uporabljati tablico in zdaj bere novice, si pogleda, kaj bo kupil, kateri pralni stroj je kakovostnejši-... Občutek imam, da je biti starostnik v Sloveniji breme.« ■